

Figuro 3.8: Eliezer Ben Jehuda

bazitan sur kampara laboro – la proponon baldaŭ sekvis grupo da rusaj judoj por eskapi la pogromojn. En 1896 fondis la ĵurnalisto Theodor (Binjamin Ze’ev) Herzl (1860–1904) la Mondan Cionisman Organizaĵon. La plej granda atingo de la cionismo estis revivigo de la hebrea lingvo, kiu dum ok jarcentoj ne plu estis denaska sed kiel skriblingvo daŭre havis por la judoj simbolan memkonscian valoron.

Eliezer Ben Jehuda (1858–1922, denaska nomo Eliezer Ichâk Perelman), judo naskiĝinta en carisma Rusio, unue studis tie en jeŝivo (altlernejo), dediĉante sin al Torao kaj Talmudo por iĝi rabeno. Unu el liaj instruistoj konatigis lin kun Haskala, juda formo de klerismo emfazanta homan liberecon, toleremon kaj samrajtecon, influite de la franca filozofio. Eliezer lernis la francan lingvon kaj en 1878 iris al Parizo por studi en la Sorbono. En la pariza intelektula societo kaj dum sia vojaĝo al Alĝero li renkontis homojn, kiuj ankoraŭ aktive regis la hebrean lingvon kaj motivigis lin ellabori kaj modernigi ĝin por la ĉiutaga uzo en la repatriiĝonta komunumo. En 1881 li translokiĝis al Osmana Palestino kaj iĝis instruisto en la jeruzalema filio de internacia lernejo de *Alliance Israélite Universelle*. Tie li enkondukis instruadon en la hebrea kaj fondis «Wa’ad HaLaschon» – Lingvan Komitaton, antaŭulon de la lingva akademio, por ellabori sian *Grandan vortaron de la malnova kaj nova hebrea*, kies unuaj ses volumoj eldoniĝis en 1910. En 1917 la Osmana Imperio disfalis, Palestino venis sub la mandaton de Britio, kiu en 1922 rekonis la novhebrean lingvon kiel oficialan apud la araba kaj la angla. En 1948 ĝi iĝis oficiala lingvo de la novfondita Israelo; en 1959 finiĝis la eldono de ĉiuj 17 volumoj de la novhebrea vortaro laŭ la manuskripto de Eliezer Ben Jehuda.

La gramatiko de la novhebrea lingvo esence ne diferenciĝas de la historia, ĝi estas tamen iom pli simpla. Ekzemple, la tradicia kategorio de verba aspekto estis anstataŭigita per tempo-sistemo (prezenca, pasinta, futura) kutima ĉe la hindeŭropaj lingvoj. Kelkaj formoj, uzitaj en la Biblio, malaperis el la uzo de si mem, ekzemple la absoluta infinitivo. La sintakso respektas normojn mezepokan kaj orienteŭropan. La origine sefarda prononco estis en 1923 reformita de la Lingva Komitato, por ke ĉiuj fonemoj estu prononceblaj ankaŭ de aŝkenazoj. La ĉefa defio estis la ellaboro de neologismoj por modernaj esprimoj, kio